

355.48(1994)
У. 45

Міністерство оборони України
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем
Збройних Сил України

Україна: рік 1944–й

До 75-річчя визволення України
від нацистських окупантів

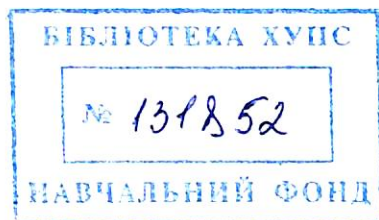
Київ – 2019

355.48(477)
У 45

Міністерство оборони України
Науково-дослідний центр гуманітарних проблем
Збройних Сил України

УКРАЇНА: рік 1944-й

До 75-річчя визволення України
від нацистських окупантів

Київ – 2019

УДК 355.02

У 45

Рекомендовано до друку науковою радою Науково-дослідного центру гуманітарних проблем Збройних Сил України.

У 45 Україна: рік 1944-й. До 75-річчя визволення України від нацистських окупантів. – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2019. – 93 с.

Збірник містить інформаційно-аналітичні матеріали, що висвітлюють події по звільненню від нацистських окупантів території України у період з грудня 1943 р. по жовтень 1944 р.

Зміст

Вступ.....	4
Дніпровсько-Карпатська стратегічна операція	5
Житомирсько-Бердичівська операція	7
Кіровоградська наступальна операція	13
Корсунь-Шевченківська операція	18
Рівненсько-Луцька операція	22
Нікопольсько-Криворізька операція	27
Проскурівсько-Чернівецька операція	32
Умансько-Ботошанська операція.....	39
Березнегувато-Снігурівська операція	44
Поліська операція	48
Одеська операція	51
Кримська операція	57
Яссько-Кишинівська операція	63
Львівсько-Сандомирська операція	66
Східно-Карпатська стратегічна операція	74
Рух опору у визволенні Правобережної України.....	78
Література.....	91

Вступ

Збірник є продовженням видання тематичної серії, присвяченої подвигу народу у визвольній боротьбі проти нацистських окупантів.

2019-й рік – рік відзначення 75-ї річниці визволення України від нацистських окупантів. У річницю визволення України від фашистських загарбників ми із сумом і гіркотою згадуємо про ті далекі події Другої світової війни, які мали трагічні наслідки для кожної української родини. Подвиг ветеранів тієї війни – це еталон мужності та патріотизму. І скільки б не минуло часу, ми завжди пам'ятатимемо, якою жахливою є війна і якою ціною дається перемога життя над смертю. Сьогодні, коли на Сході лунають постріли і гинуть люди, українці, як ніхто, розуміють цінність своєї держави та її суверенітету. 75 років тому міста та села України були остаточно звільнені від фашистських загарбників.

У матеріалах збірника викладені події проведення низки стратегічних і фронтових операцій по визволенню від окупантів території Правобережної України з грудня 1943 р. до жовтня 1944 р. Інформаційно-аналітичні матеріали можуть бути використані для роботи з патріотичного виховання молоді; вивчення героїчних сторінок історії українського народу; виховання шанобливого ставлення до пам'яті про Перемогу та ветеранів Другої світової війни; утвердження спадкоємності традицій воїнів – переможців нацизму та нинішніх захисників Вітчизни.

На кінець 1943 року від окупації було визволено понад 2/3 території, що були захоплені німецькими військами, і на території України радянські війська вийшли на лінію Житомир – Кіровоград – Кривий Ріг – Перекоп – Керч, захопивши та закріпившись на плацдармах оперативного і стратегічного значення на правому березі Дніпра, на Керченському півострові та на південному березі Сиваша. Таким чином, були створені сприятливі умови для проведення операцій по визволенню Правобережної України. Для вирішення поставлених завдань Ставка Верховного Головнокомандування (ВГК) залучила війська 1-го, 2-го, 3-го і 4-го Українських фронтів, а також партизанські формування, що діяли в тилу німців.

Дніпровсько-Карпатська стратегічна операція

Дніпровсько-Карпатська операція (24 грудня 1943 р. – 17 квітня 1944 р.) – стратегічна наступальна операція радянських військ проти німецько-румунських військ з метою оволодіння Правобережною Україною. У відповідності з планом, що був розроблений на початок грудня 1943 р., 1-й Український фронт мав завдання ударом від Києва нанести головний удар у напрямку Вінниці, Могильова-Подільського і частиною сил на Луцьк і Христинівку та розгромити північний фланг групи армій “Південь”, а інші Українські фронти ударами з трьох напрямків мали задачу оточити й знищити нікопольсько-криворізьке угруповання німецьких військ. Однак, наприкінці грудня 1943 р. до плану були внесені зміни, у відповідності з якими перед 2-м Українським фронтом була поставлена задача головними силами наступати на Кіровоград (нині – м. Кропивницький), Первомайськ і частиною сил також на Христинівку та у взаємодії з 1-м Українським фронтом оточити північний фланг групи армій “Південь” та виходом до Карпат розколоти фронт військ Вермахту і розгромити головні сили противника.

Завдання військ 3-го та 4-го Українських фронтів полягало у здійсненні ударів, що сходяться, у напрямках на Нікополь, Нововоронцовку з метою розгромити нікопольсько-криворізьке угруповання німецьких військ, розвинути удар на Миколаїв, Одесу й звільнити усе Чорноморське узбережжя. При цьому 4-й Український фронт лише на початковій стадії залучався для спільних дій з 3-м Українським фронтом по розгрому противника в районі Нікополя. У подальшому – 4-й Український фронт мав зосередитися на діях у Криму разом з Окремою Приморською армією (далі –